

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om riskkontroll och säkerhetsstyrningssystem för nationellt infrastruktur tillstånd och nationellt trafiksäkerhetstillstånd;

TSFS 2022:39

Utkom från trycket
den 25 maj 2022

JÄRNVÄG

beslutade den 13 maj 2022.

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 2 kap. 5 och 6 §§ förordningen (2022:419) om nationella järnvägssystem och beslutar följande allmänna råd.

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om riskkontroll och säkerhetsstyrningssystem för järnvägsföretag med nationellt trafiksäkerhetstillstånd och infrastruktur förvaltare med nationellt infrastruktur tillstånd enligt lagen (2022:368) om nationella järnvägssystem.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används följande termer och definitioner.

<i>internrevision</i>	systematisk undersökning i syfte att få information om säkerhetsstyrningssystemet överensstämmer med tillämpliga krav och om det genomförs och upprätthålls på ett effektivt sätt
<i>ibruktagande- besiktning</i>	teknisk kontroll som utförs före en driftsättning av järnvägsinfrastruktur och som säkerställer att dess utförande överensstämmer med normer och bygghandlingar
<i>säkerhets- besiktning</i>	kontroller som syftar till att fastställa vilka åtgärder som krävs för att upprätthålla de funktioner som har betydelse för trafiksäkerheten
<i>säkerhetstillbehör</i>	utrustning som inte är fast monterad på ett fordon men som används på eller i omedelbar anslutning till fordonet och har betydelse för trafiksäkerheten

I övrigt har ord och uttryck som används i dessa föreskrifter samma betydelse som i lagen (2022:368) om nationella järnvägssystem och förordningen (2022:419) om nationella järnvägssystem.

Säkerhetsstyrningssystemets grundläggande funktioner

Verksamhetens uppbyggnad

3 § Järnvägsföretag ska i säkerhetsstyrningssystemet beskriva vad av följande som järnvägsverksamheten består av:

1. Person- eller godstrafik.
2. Transport av farligt gods eller inte.
3. Tågdrift eller enbart växlingsrörelse.

Järnvägsföretag ska också beskriva

1. uppskattat antal anställda och andra som anlitas inom järnvägsföretagets verksamhet,
2. vilka personalkategorier som har säkerhetskritiska arbetsuppgifter,
3. vilka typer av fordon som används i verksamheten,
4. trafikens omfattning, och
5. vilken infrastrukturförvaltares järnvägsnät som verksamheten bedrivs på och dess eventuella trafikeringsystem.

Allmänna råd

Exempel på typ av fordon kan vara personvagnar, godsvagnar, arbetsfordon och olika varianter av dragfordon.

4 § Infrastrukturförvaltare ska i säkerhetsstyrningssystemet beskriva följande om infrastrukturen:

1. Om den är signalreglerad.
2. Om den är elektrifierad.
4. Transport av farligt gods eller inte.
4. Om, och i så fall var, det finns plankorsningar.
5. Om, och i så fall var, det finns broar och tunnlar.
6. Hur många växlar den har.
7. Den högsta tillåtna hastigheten.
8. Den största lutningen på spåret.
9. Högsta tillåtna axellast.
10. Antal spår.
11. Total längd.

Infrastrukturförvaltare ska även ange följande om järnvägsverksamhetens omfattning:

1. Antalet vagnar som trafikerar järnvägsinfrastrukturen årligen.
2. Uppskattat antal anställda och andra som anlitas inom infrastrukturförvaltarens verksamhet,
3. Vilka personalkategorier som har säkerhetskritiska arbetsuppgifter.
4. Vilka fordonstyper som används.

Allmänna råd

Exempel på typ av fordon kan vara personvagnar, godsvagnar, arbetsfordon och olika typer av dragfordon.

5 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden för att kontinuerligt identifiera bestämmelser och myndighetsbeslut som gäller för organisationen och säkerställa att dessa följs.

6 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska beskriva ansvarsområden, arbetsuppgifter och befogenheter som gäller för personal som har en roll som påverkar säkerheten, inklusive ledningen och annan personal som har säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter.

7 § Infrastrukturförvaltares och järnvägsföretags säkerhetsstyrningssystem ska vara grundat på en säkerhetspolicy. Den ska vara beslutad av organisationens verkställande ledning och känd av berörd personal.

Allmänna råd

Säkerhetspolicyen bör till exempel innehålla övergripande riktlinjer för säkerhet och det förhållningssätt till säkerhet som bör råda i verksamheten. Policyens innehåll bör återspeglas i verksamhetens säkerhetsmål och användas vid utvärdering av verksamheten.

8 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska fastställa mål för hur säkerheten ska kunna upprätthållas och förbättras. Målen ska vara anpassade efter verksamheten samt vara kvalitativa eller kvantitativa, och det ska finnas handlingsplaner för att uppnå dem.

9 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden för att fastställa vilka förändringar som ska anses som väsentliga och säkerställa att dessa anmäls till tillsynsmyndigheten enligt 4 kap. 8 § lagen (2022:368) om nationella järnvägssystem.

Allmänna råd

Förändringar i verksamheten kan till exempel avse

- organisationens struktur,*
- verksamhetens typ eller omfattning,*
- järnvägsfordon,*
- järnvägsinfrastrukturens egenskaper,*
- personalkategorier, eller*
- entreprenörer som anlitas.*

10 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att sådana väsentliga förändringar som påverkar trafiksäkerheten riskhanteras. Detta ska göras genom systematisk användning av strategier, förfaranden och metoder för att analysera, utvärdera och kontrollera risker.

Kompetensstyrning

11 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att anställda med säkerhetskritiska arbetsuppgifter är lämpliga med hänsyn till kompetens, hälsotillstånd och personliga förhållanden i övrigt.

12 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska fastställa vilken teoretisk kunskap och praktisk färdighet som ger anställda med säkerhetskritiska

arbetsuppgifter den kompetens som krävs för att utföra respektive arbetsuppgift på ett säkert sätt.

13 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att anställda med säkerhetskritiska arbetsuppgifter

1. har den kompetens som krävs för att kunna utföra respektive arbetsuppgift på ett säkert sätt,

2. upprätthåller kompetens för att kunna utföra respektive arbetsuppgift på ett säkert sätt, och

3. vid behov får utökad kompetens för att kunna utföra respektive arbetsuppgift på ett säkert sätt.

14 § Infrastrukturförvaltare och järnvägsföretag ska ha förfaranden för att kontrollera att anställda med säkerhetskritiska arbetsuppgifter har den kompetens som fastställts.

Hantering och styrning av dokumentation och information

Grundläggande krav

15 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att dokument som är viktiga för trafiksäkerheten hanteras och styrs. Hanteringen och styrningen ska minst omfatta utvärdering, uppdatering vid behov, fastställande, versionshantering, distribution och arkivering.

Dokumentationen ska vara känd i organisationen och tillgänglig för berörd personal.

Allmänna råd

Säkerhetsstyrningssystemets dokumentation kan vara integrerad i verksamhetens övergripande ledningssystem, om det är enkelt att ta del av de järnvägsspecifika delarna.

16 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att säkerhetsrelaterad information dokumenteras, förmedlas och behandlas inom organisationen.

17 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska fastställa kommunikationsvägar med berörda järnvägsföretag, infrastrukturförvaltare och andra aktörer, för utbyte av säkerhetsrelaterad information och hantering av gemensamma risker.

18 § Infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att information om järnvägsinfrastrukturens driftegenskaper enligt 4 § finns tillgänglig för berörda järnvägsföretag.

Dokumentation kompetensstyrning

19 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska inför utbildning av personal med säkerhetskritiska arbetsuppgifter dokumentera utbildningens innehåll och hur den är planerad att genomföras för varje personalkategori.

20 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska dokumentera varje kontroll av att fastställd kompetens uppnåtts.

Dokumentation av säkerhetsbesiktning och underhåll

21 § När säkerhetsbesiktning eller underhåll har utförts på järnvägsfordon, säkerhetstillbehör eller infrastruktur ska informationen från dessa dokumenteras för att underlätta spårbarhet.

Av dokumentationen ska det minst framgå

1. när och var säkerhetsbesiktning eller underhåll utförts,
2. vem som utfört säkerhetsbesiktningen eller underhållet,
3. vad som kontrollerats,
4. eventuella brister och fel, samt
5. vad som åtgärdats.

Dessa krav gäller inte för fordon som kan framföras i högst 20 kilometer i timmen och som

1. är avsett att uteslutande användas inom ett område som har stängts av för konstruktion eller underhåll av infrastrukturen, eller
2. är avsett att uteslutande användas inom ett område där hastigheten för fordonet och all övrig trafik anpassas så att alla fordon kan stanna inom halva siktsträckan.

Verksamhet

Trafik och arbete i järnvägsinfrastruktur

22 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska fastställa de järnvägs-specifika termer och förkortningar som används vid genomföranden av rörelser och arbeten i järnvägsinfrastrukturen.

23 § Järnvägsföretag ska fastställa de verksamhetsspecifika signaler som används vid genomförande av rörelser i järnvägsinfrastrukturen.

24 § Infrastrukturförvaltare ska fastställa innebörden av de tavlor, skyltar, märken och signaler som används vid genomföranden av rörelser och arbeten i järnvägsinfrastrukturen.

25 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att risker hålls under kontroll i de operativa aktiviteter som ingår i verksamheten. De ska minst ta hänsyn till följande faktorer, om de ingår i verksamheten:

1. Trafikledning.
2. Olika hastigheter och rörelseformer samt övriga förhållanden.
4. Rörelseformernas passage över plankorsningar.
5. Passagerares säkerhet vid avgång, under färd och ankomst.
6. Lastens säkring före avgång och under färd.
7. Sammansättning av flera järnvägsfordon.
8. Kontroll av bromsfunktion samt bromsförmåga.
9. Fel som uppstår i järnvägsinfrastrukturen.
10. Fel som uppstår på järnvägsfordon.

11. Situationer då järnvägsfordon blir stående på olämplig plats på järnvägsinfrastrukturen.

Säkerhetsbesiktning och underhåll av järnvägsfordon

26 § Kraven i 27–30 §§ gäller inte för fordon som kan framföras i högst 20 kilometer i timmen, inte nyttjas för transport av resande och som

1. är avsett att uteslutande användas inom ett område som har stängts av för konstruktion eller underhåll av infrastrukturen,

2. är avsett att uteslutande användas inom ett område där hastigheten för fordonet och all övrig trafik anpassas så att alla fordon kan stanna inom halva siktsträckan,

3. inte har spårgående hjul med betydelse för framdrivning eller bromsning, eller

4. bogseras.

27 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare med järnvägsfordon ska ha förfaranden som säkerställer att de krav som var uppfyllda vid godkännandet av järnvägsfordon och säkerhetstillbehör upprätthålls genom säkerhetsbesiktning och underhåll.

28 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare med järnvägsfordon ska fastställa

1. periodicitet för säkerhetsbesiktning eller underhåll av järnvägsfordon och säkerhetstillbehör, med ledning av konstruktion och användning,

2. vilka kontroller som ska utföras och vilka gränsvärden som ska gälla vid en säkerhetsbesiktning,

3. vilka åtgärder som ska utföras vid periodiskt underhåll, och

4. vilka dagliga kontroller som ska utföras på fordon och säkerhetstillbehör för att säkerställa en säker drift de dagar ett fordon används.

29 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare med ansvar för järnvägsfordon ska ha förfaranden för säkerhetsbesiktning vid misstanke om att funktioner som är av betydelse för trafiksäkerheten har påverkats efter oförutsedda händelser.

Fordons konstruktion och prestanda

30 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare som ska bygga om eller modernisera ett fordon på ett sätt som påverkar dess konstruktion och prestanda ska ha förfaranden för att hantera risker vid konstruktion och ibruktagande.

Allmänna råd

Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare bör fastställa krav för konstruktion, utformning och provning av materiel samt validering av att processer eller standarder för konstruktion och ibruktagande har följts.

Säkerhetsbesiktning och underhåll av järnvägsinfrastruktur

31 § Infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att de krav som var uppfyllda vid godkännandet av järnvägsinfrastruktur upprätthålls genom ibruktagandebesiktning, säkerhetsbesiktning och underhåll.

32 § Infrastrukturförvaltare ska fastställa

1. periodicitet för säkerhetsbesiktning och underhåll av järnvägsinfrastrukturen, med ledning av konstruktion och användning,
2. när ibruktagandebesiktning ska genomföras,
3. vilka kontroller som ska utföras och vilka gränsvärden som ska gälla vid en säkerhetsbesiktning,
4. vilka åtgärder som ska utföras vid periodiskt underhåll, och
5. vilka dagliga kontroller som ska utföras för att säkerställa en säker drift den period infrastrukturen används.

33 § Infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden för säkerhetsbesiktning av infrastrukturen vid misstanke om att funktioner som är av betydelse för trafiksäkerheten har påverkats efter oförutsedda händelser.

Järnvägsinfrastrukturens konstruktion och prestanda

34 § Vid nybyggnation ska infrastrukturförvaltare ha förfaranden för att hantera risker under projektering, konstruktion och ibruktagande. Detsamma gäller vid ombyggnation och modernisering som påverkar järnvägsinfrastrukturens konstruktion och prestanda.

Allmänna råd

Infrastrukturförvaltare bör fastställa krav för konstruktion, utformning och provning samt validering av att processer eller standarder för projektering, konstruktion och ibruktagande har följts.

Entreprenörer, partner och leverantörer

35 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden för att fastställa krav och villkor för de som anlitas. Kraven och villkoren ska minst vara baserade på tillämpliga krav för anställda.

36 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att de som anlitas uppfyller kraven

Nödsituationer

37 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att nödsituationer hanteras. Hantering av nödsituationer ska samordnas med berörda myndigheter och anges i beredskapsplaner.

Utvärdering och kontinuerlig förbättring

Internrevision

38 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer återkommande internrevision av säkerhetsstyrningssystemet. Periodiciteten i interrevisionerna ska tas fram och ses över med hänsyn till resultaten från tidigare revisioner och övervakning.

39 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att säkerhetsstyrningssystemets lämplighet och ändamålsenlighet kontinuerligt förbättras.

40 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att organisationen främjar en god säkerhetskultur.

Ledningens kontroll

41 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer ledningens kontroll på olika nivåer.

Lärande av olyckor, tillbud och andra avvikelser

42 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska ha förfaranden som säkerställer att eventuella olyckor, tillbud och andra avvikelser identifieras, rapporteras, utreds och analyseras samt att förebyggande åtgärder vidtas.

Undantag

43 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2022.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Tomas Sonesson
(Väg och järnväg)